

การสำรวจและประเมินทรัพยากรในพื้นที่ป่าชุมชนโนนใหญ่
กิ่งอำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ

The resources survey and assessment in Nonyai community forest
Ging - Amphur Posrisuwan , Sri Saket Province

นายไพรัตน์

MR.PAIRAT

นายกฤษณะ

MR.KRITCHANA

นางสาวยุวพร

MISS YUWAPHORN

สกุลศิริจิตร

SAKULSIRAJIT

นิสสะ

NISSA

โสภาพ

SOPHAP

ศูนย์ศึกษาและพัฒนานวนศาสตร์ชุมชนที่ 10 (ศรีสะเกษ)

สำนักจัดการป่าชุมชน กรมป่าไม้

พ. ศ. 2548

การสำรวจและประเมินทรัพยากรในพื้นที่ป่าชุมชนโนนใหญ่ กิ่งอำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ

บทคัดย่อ

การสำรวจและประเมินทรัพยากรในพื้นที่ป่าชุมชนโนนใหญ่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบโครงสร้างของสังคมพืช และกำลังผลิตจากป่าชุมชนโนนใหญ่ โดยคาดว่าผลการศึกษา จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนางานด้านป่าชุมชนต่อไปในอนาคต วิธีการศึกษาได้รวบรวมข้อมูลพื้นฐานเอกสารที่เกี่ยวข้อง วางแปลงตัวอย่างขนาด 5 x 20 เมตร จำนวน 5 แปลง สำรวจพันธุ์ไม้ในแปลง วัดความโคของต้นไม้และวิเคราะห์ลักษณะทางนิเวศวิทยาของพันธุ์พืชที่ขึ้นอยู่ในแปลงตัวอย่าง พร้อมกันนี้ได้ทำการสำรวจและสัมภาษณ์ตัวแทนครัวเรือน จำนวน 204 ราย จาก 9 หมู่บ้าน ในตำบลอิเซ ได้แก่ บ้านหนองฮู หมู่ที่ 3, บ้านแป๊ะ หมู่ที่ 4, บ้านอิเซ หมู่ที่ 5 บ้านหนองหนัก หมู่ที่ 6, บ้านอิเซใต้ หมู่ที่ 7, บ้านน้อยคงเมือง หมู่ที่ 9, บ้านโนน หมู่ที่ 12 และในตำบลเสียว ได้แก่ บ้านหนองโน หมู่ที่ 3, บ้านหนองมโนรมย์ หมู่ที่ 15 กิ่งอำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สูตรในการวิเคราะห์ลักษณะทางนิเวศวิทยาของพืชพรรณ เช่น ความถี่สัมพัทธ์ ความหนาแน่นสัมพัทธ์ ความเด่นสัมพัทธ์ ค่าดัชนีความสำคัญ และการศึกษากำลังผลิตจากป่าชุมชน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติอัตราส่วน ร้อยละ และกราฟ

จากการศึกษาองค์ประกอบโครงสร้างของสังคมพืช พบว่า ป่าชุมชนโนนใหญ่ มีลักษณะพืชพรรณของป่าเบญจพรรณ พันธุ์ไม้ยืนต้น ที่สำรวจพบ เป็นไม้ขนาดเล็กถึงขนาดกลางและส่วนใหญ่เป็นลูกไม้ ได้แก่ เขลียงแดง ประดู่ ลำบิดคง อะราง เป็นต้น ไม้พุ่ม ที่สำรวจพบ ได้แก่ นมน้อย สมัด เขม็อดแอ เป็นต้น ไม้ล้มลุก ที่สำรวจพบ ได้แก่ หนวดแมว เปราะป่า บุค เป็นต้น ไม้เถา ที่สำรวจพบ ได้แก่ กลอย ผีผ่วน เครือหมาน้อย เป็นต้น

จากการวิเคราะห์ลักษณะทางนิเวศวิทยาของพืชพรรณที่ขึ้นอยู่ภายในแปลงตัวอย่าง ปรากฏว่า ไม้ที่มีความถี่สัมพัทธ์มากที่สุดได้แก่ เขลียง (*Dialium cochinchinense* Pierre) มีค่าเท่ากับ 2.202 % ไม้ที่มีความหนาแน่นสัมพัทธ์มากที่สุด ได้แก่ ลำบิดคง (*Diospyros filipendula* Pierre ex Lecomte) มีค่าเท่ากับ 12.365% ไม้ที่มีความเด่นสัมพัทธ์มากที่สุด ได้แก่ อะราง (*Peltophorum dasyrachis* (Miq.) Kurz) มีค่าเท่ากับ 29.6 % และค่าดัชนีความสำคัญมากที่สุด คือ อะราง (*Peltophorum dasyrachis* (Miq.) Kurz) มีค่าเท่ากับ 31.591 %

จากการศึกษากำลังผลิตจากป่าชุมชนโนนใหญ่ กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาค้นคว้าส่วนใหญ่เป็นกลุ่มผู้สูงอายุ คือ มีอายุมากกว่า 55 ปี ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีระดับการศึกษาค่ำ คือ จบการศึกษชั้นประถมศึกษา (ป. 4, ป. 6) มีลักษณะเป็นครอบครัวเดี่ยว คือ มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 4-6 คน ภูมิฐานะส่วนใหญ่เป็นคนในชุมชนนั้นตั้งแต่เกิด อาชีพหลักคือเกษตรกร มีรายได้ของครัวเรือนเฉลี่ย 25,042 บาท/ปี รายจ่ายเฉลี่ย 25,896 บาท/ปี ผลผลิตจากป่าชุมชนส่วนใหญ่นำมาใช้ในครัวเรือน การใช้ประโยชน์จากป่าชุมชนพบว่าส่วนใหญ่ราษฎร เข้าไปเก็บเห็ด ปริมาณที่เก็บหามากที่สุด คือ พืชผักป่าหรือผลไม้ป่าต่างๆ ส่วนมูลค่าที่ประเมินได้มากที่สุด คือ เห็ด

แสดงให้เห็นว่าป่าชุมชนโนนใหญ่เป็นป่าที่อยู่ในระยะกำลังฟื้นตัว มีกำลังผลิตจากป่าชุมชนน้อย เจ้าหน้าที่ของรัฐ ควรเข้าไปส่งเสริมการปลูกป่าเพื่อฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ เช่น ปลูกไม้ใช้สอย ไม้ที่เป็นพืชอาหาร ไม้สมุนไพร และไม้ดินเค็ม และส่งเสริมให้ความรู้กับราษฎร ให้รู้จักการเก็บหาของป่าอย่างถูกวิธี ใช้ประโยชน์อย่างถูกต้อง เพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์จากป่าอย่างยั่งยืนต่อไป